

Sveriges Kvinnollobbys remissvar till betänkandet Nya regler för skolor med konfessionell inriktning, SOU 2019:64

Övergripande kommentarer

I det svenska skolsystemet med fritt skolval, fri etableringsrätt och skolpeng som följer eleven innebär konfessionella skolor att barn delas upp baserat på religiös bakgrund. I praktiken betyder det att elever enbart träffar barn och pedagoger med samma religiösa bakgrund. Uppdelningen motverkar skolans jämställdhets- och jämlikhetsuppdrag och förstärker segregation i samhället.

I ett skolsystem som delar upp elever efter religion blir det omöjligt att säkerställa att alla flickor och pojkar får samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling så som det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd utbildning anger. Sveriges Kvinnollobbys uppfattning är därför att det i grunden är olämpligt med skolor med konfessionell inriktning. Utredningens förslag om anmälningsplikt, skärpta krav på frivilligt deltagande och införande av demokratikriterier är vällovliga men inte tillräckliga.

Skolans roll är att ge flickor och pojkar kunskap om alla religioner och tillåta barn att själva bilda sig en egen religiös uppfattning. Konfessionella inslag i utbildningen riskerar att inskränka barns frihet att själva och utan påtryckningar söka, välja och välja bort religiösa eller andra livsåskådningar. Enligt grundlagen lyder alla som utför en offentlig uppgift under principer om opartiskhet och saklighet. En skola som vilar på en specifik religiös uppfattning kan omöjligt förhålla sig opartiskt och sakligt till elever som bekänner sig till andra livsåskådningar eller kan opartiskt och sakligt ge elever kunskap om andra religioner i undervisningen.

Att ett förbud mot skolor med religiös inriktning skulle strida mot Europakonventionen eller religionsfriheten menar vi är en orimlig tolkning. Precis som utredningen konstaterar finns inget hinder för barn och elever inom en verksamhet med icke-konfessionell inriktning att utöva sin individuella religionsfrihet genom att till exempel be måltidsbön, eller att skolan tillhandahåller ett bönerum där eleverna själva kan be. Inte heller innebär ett förbud något hinder för näringsfriheten, då det står var och en fritt att inrätta och driva utbildningsinstitutioner med konfessionella inslag, så länge undervisningen sker utanför skoltid.

Sveriges Kvinnollobby anser att utredningen haft ett bristande jämställdhetsperspektiv och inte tar upp konsekvenser vad gäller hedersrelaterat våld och förtryck mot flickor.

Kommentarer till författningsförslag

12.5.1 Den enskildes förmåga att bedriva en utbildning som överensstämmer med värdegrunden ska även prövas med utgångspunkt i demokrativillkor

Förslaget om prövning med utgångspunkt i demokrativillkor är vällovt, men Sveriges Kvinnollobby bedömer inte att detta kommer att förändra situationen nämnvärt. Det är tveksamt om införandet av demokratikriterier skulle innebära en förändring av de problem som ställs upp i utredningen. De kriterier som föreslås om att inte utöva våld, kränka barns grundläggande rättigheter, diskriminera

eller motverka det demokratiska styrelseskicket omfattas redan av skollagen och andra lagar. Frågan om hur det ska kontrolleras, följas upp i praktiken är fortsatt oklar.

Sveriges Kvinnolobby anser att demokratikriterier måste, om de införs, ta upp jämställdhet mellan flickor och pojkar.

13.1 En anmälningsskyldighet när det gäller konfessionell inriktning

Sveriges Kvinnolobby välkomnar förslag om att införa anmälningsskyldighet men anser att det bör införas ett generellt förbud mot skolor med konfessionell inriktning.

14.4.4 Upplysning om frivillighet

Sveriges Kvinnolobby bedömer att det är svårt att säkerställa att deltagandet i konfessionella inslag i skolan sker på frivillig grund. Vi ifrågasätter huruvida det är möjligt att säkerställa frivillighet i konfessionella inslag för barn i förskolan.

15.3.2 Ett etableringsstopp ska införas för enskilt bedriven verksamhet med konfessionell inriktning inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Sveriges Kvinnolobby välkomnar förslaget men anser att det bör införas ett generellt förbud mot skolor med konfessionell inriktning. Ett enhetligt förbud skulle innebära att alla skolor behandlades lika. Utredningens förslag kan uppfattas som godtyckligt då tillåtligheten baseras på tidpunkten för inrättandet och inte ett ställningstagande om huruvida skolor med konfessionell inriktning är önskvärda inom den svenska skolan.

Stockholm 16 maj, 2020

Clara Berglund, Generalsekreterare Sveriges Kvinnolobby